

Áhugakannanir

Bendill

Áhugakönnun, hvað er það?

Þegar nemendur taka áhugakönnun þurfa þeir að svara spurningum um hversu vel eða illa þeim líka athafnir tengdar störfum (t.d. mála hús að utan), námsgreinar (t.d. líffræði) og störf (t.d. grunnskólakennari). Könnunin samanstendur af atriðum sem endurspeglar vinnumarkað og nám. Síðan er unnið úr svörum og niðurstöðu um hvar áhugasvið nemandans liggur verður skilað til nemandans í einstaklingsviðtali.

Hvaða gagn gera áhugakannanir?

Ráðgjöf um náms- og starfsval byggir á þeirri hugmyndafræði að hverjum og einum sé nauðsynlegt að þekkja eigin áhugasvið, færni og gildismat til að geta valið starfsvettvang við hæfi. Ef samræmi næst milli þessara eiginleika einstaklingsins og starfsumhverfis er líklegra að hann verði ánægður og sýni árangur í námi/starfi.

Áhugakannanir hafa verið notaðar í næstum heila öld við að meta starfsáhuga fólks og hafa þær leikið lykilhlutverk í ráðgjöf um náms- og starfsval.

Áhugakannanir eru þannig fyrst og fremst notaðar til að koma skipulagi á áhugasvið nemandans og auka þannig sjálfsþekkingu hans. Niðurstöður áhugasviðsmats koma nemendum af stað við frekari könnun á námsleiðum og mögulegum starfsvettvangi.

Áhugasvið, hvað er átt við?

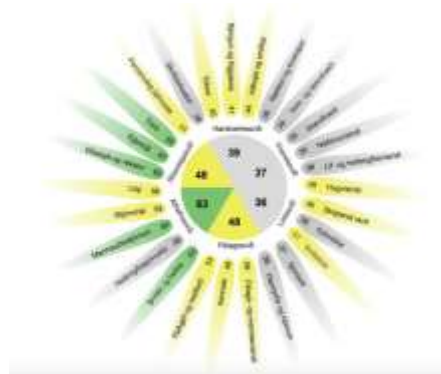
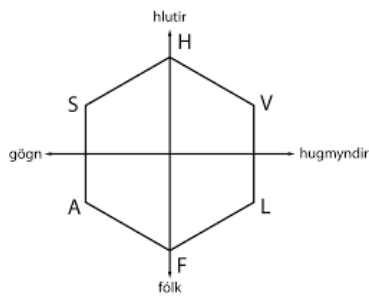
Kenning Bandaríkjamannsins John L. Hollands um flokkun og formgerð starfsáhuga hefur verið ríkjandi í áhugasviðsmati og rannsóknum á starfsáhuga síðastliðin 30 ár.

Holland flokkar starfsáhuga í sex megin svið. Nemandi sem tekur áhugasviðskönnun fær upplýsingar um hver þessara áhugasviða lýsa áhuga hans/hennar best.

Starfsáhugi hvers einstaklings getur verið misjafnlega þröngur eða víður og áhugi sumra fellur aðeins á eitt svið (t.d. handverk) en annarra að mörgum; oft þremur (t.d. fræða-, lista- og félagssviðs). Algengast er að áhugi fólks falli að nokkrum sviðum sem liggja saman á sexhyrningi Hollands (t.d. félags- og athafnasvið frekar en handverks- og félagssviðs).

Einnig hafa komið fram hugmyndir um að starfsáhugi liggja aðallega á pólum tveggja vídda og

fólk hafi annaðhvort áhuga á að vinna með hluti eða fólk og hugmyndir eða gögn.

Bendill - I metur sex almenn áhugasvið og miðast fyrst og fremst við þarfir grunnskólanema á lokaári á leið í áframhaldandi nám í framhaldsskóla eða til starfa.

Bendill - II metur sex almenn áhugasvið og brýtur starfsáhuga einnig niður í 28 sértækari undirsvið. Hann miðast helst við þarfir ungs fólks á aldrinum 16-25 ára bæði meðan á námi stendur og að því loknu.

Bendill - III metur sex almenn áhugasvið og einnig 27 sértæk undirsvið. Hann tekur mið af þörfum fullorðinna sem hafa hug á háskólanámi fyrst og fremst.

Bendill IV metur sex almenn áhugasvið og einnig 35 sértæk undirsvið. Hann tekur mið af þörfum fullorðinna sem eru á vinnumarkaði.

Holland heldur því fram að starfsáhuga megi skipta í sex meginsvið.

H-Handverkssvið (R-realistic)

Þetta svið lýsir þeim sem líkar vel að að vinna með höndunum og beita alls kyns verkfærum, tækjum og tólum. Flest líkamleg störf höfða til þeirra auk starfa sem unnin eru utandyra. Þeim líkar að vera í ævinýrlegu umhverfi og útistörf og útivist hvers konar höfðar gjarnan til þeirra.

V-Vísindasvið (I-investigative)

Fólk sem fellur undir þetta áhugasvið hefur gaman af því að leysa vandamál með vísindalegum aðferðum, útreikningum og rannsóknum og beita rökhugsun. Það vill vinna sjálfstætt og í störfum sem krefjast mikillar einbeitingar. Það hefur fjölþætt áhugamál og eru gjarnan opnir fyrir nýjum hugmyndum og reynslu.

L-Listasvið (A-artistic)

Þau sem falla á þetta svið hafa mestan áhuga á að vinna að sköpun og tjáningu. Þeim finnst oft mikilvægara að tjá tilfinningar sínar heldur en að nota rökhugsun og kjósa gjarnan að vinna sjálfstætt og vera frumlegir. Þessir einstaklingar fara gjarnan óhefðbundnar leiðir í lífinu og eru

opnir fyrir nýjum hugmyndum og reynslu

F- Félagssvið (S –social)

Fólk á þessu sviði velur sér störf sem fela í sér mannleg samskipti. Það hafa áhuga á að hjálpa öðrum, leiðbeina eða kenna. Samvinna, skipting ábyrgðar og sveigjanleiki í samskiptum skiptir það helst máli í starfi og leggur áherslu á að leysa málin með því að ræða þau út frá tilfinningum og samskiptum við aðra.

A- Athafnasvið (E- enterprising)

Þau sem falla á þetta svið hafa áhuga á að ná fram ákveðnum markmiðum, persónulegum eða efnahagslegum. Vilja vinna með öðrum en hafa mestan áhuga á að stjórna og hafa áhrif. Eru gjarnan í viðskiptum, stjórnámálum og í stjórnunarstörfum og vilja vera virk í athafnalífi. Þau eru oft tilbúin til að taka áhættu í starfi og eru miklir keppnismenn.

S-Skipulagssvið (C-conventional)

Þetta svið lýsir þeim sem vilja hafa gott skipulag á sinni vinnu. Hér er fólk sem vill vinna við skýrt afmörkuð verkefni þar sem hægt er að leita skynsamlegra og hagnýtra lausna á vandamálum, eru áreiðanleg, vilja hafa reglu á hlutunum og vinna gjarnan með gögn og skýrslur. Það vill frekar vinna undir stjórn annarra eða þar sem farið er eftir skýrum áætlunum en að stjórna öðrum.

Þuríður Lilja Rósenbergsdóttir, Náms- og starfsráðgjafi

Heimild: Sif Einarsdóttir ofl. <https://bendill.is/>